

Kommunstyrelsen

Sammanträdesdatum: 2020-10-13
Justeringsdatum: 2020-10-27
Anslagsdatum: 2020-10-28

§ 163 Svar på remiss - En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret

Ärendenummer: Ks 869/2020
Handläggare: Anders Edlund

Ärendebeskrivning

Justitiedepartementet har inkommit till Örebro kommun med en remiss gällande betänkandet ”En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret (SOU 2020:29). Utredningen har haft som uppdrag att analysera och lämna förslag om en ny myndighet med det övergripande ansvaret att utveckla och samordna det psykologiska försvaret. I utredningens kommittédirektiv (2018) uttrycks att utredningen ska lämna förslag på vilka uppgifter den nya myndigheten ska ha, hur samverkan och samarbete inom det psykologiska försvaret ska uppnås samt hur resursbehovet ser ut. Under 2019 fick utredningen tilläggsdirektivet att bedöma möjligheterna att påskynda inrättandet av myndigheten samt att få verksamheten operativ.

Utredningen förslår att den nya myndigheten ska få uppdraget att stödja, stärka, samordna och utveckla samhällets samlade motståndskraft inom det psykologiska försvaret. Vidare ska myndigheten sprida kunskap och bidra till beredskapen vad gäller psykologiskt försvar hos till exempel andra myndigheter, länsstyrelser, kommuner och organisationer som har behov av stöd. Myndigheten ska också se till att utbildning och övningar kommer till stånd samt följa, beställa, kvalitetssäkra och förmedla forskning och annan kunskapsutveckling i frågor som rör psykologiskt försvar.

Örebro kommun ställer sig frågande till om en ny myndighet är rätt metod för att lösa problemen med hur det psykologiska försvaret fungerar idag. Av utredningens beskrivning av beredningen av ärendet framgår att svenska kommuner inte varit en av de tillfrågade aktörerna, varken enskilda kommuner eller SKR. Detta menar Örebro kommun är en brist i utredningen.

Utredningen förslår att den nya myndigheten ska få uppdraget att stödja, stärka, samordna och utveckla samhällets samlade motståndskraft inom det psykologiska försvaret. Vidare ska myndigheten sprida kunskap och bidra till beredskapen vad gäller psykologiskt försvar hos till exempel andra myndigheter, länsstyrelser, kommuner och organisationer som har behov av

stöd. Myndigheten ska också se till att utbildning och övningar kommer till stånd samt följa, beställa, kvalitetssäkra och förmedla forskning och annan kunskapsutveckling i frågor som rör psykologiskt försvar.

Örebro kommun ställer sig frågande till om en ny myndighet är rätt metod för att lösa problemen med hur det psykologiska försvaret idag fungerar. Av utredningens beskrivning av beredningen av ärendet framgår att svenska kommuner inte varit en av de tillfrågade aktörerna, varken enskilda kommuner eller SKR. Detta menar vi är en brist i utredningen.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, 2020-09-17

Betänkande, ”En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret”, SOU 2020:29

Yttrande, 2020-09-17

Förslag till beslut

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till Kommunstyrelsen:

- Yttrandet antas och överlämnas till Justitiedepartementet.

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar:

- Enligt Kommunstyrelseförvaltningens förslag.

Justitiedepartementet
Herkulesgatan 17
103 33 Stockholm

Remiss - En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret, SOU 2020:29

Justitiedepartementet har inkommit till Örebro kommun med en remiss gällande betänkandet "En ny myndighet för att stärka det psykologiska försvaret (SOU 2020:29). Utredningen har haft som uppdrag att analysera och lämna förslag om en ny myndighet med det övergripande ansvaret att utveckla och samordna det psykologiska försvaret. I utredningens kommittédirektiv (2018) uttrycks att utredningen ska lämna förslag på vilka uppgifter den nya myndigheten ska ha, hur samverkan och samarbete inom det psykologiska försvaret ska uppnås samt hur resursbehovet ser ut. Under 2019 fick utredningen tilläggsdirektivet att bedöma möjligheterna att påskynda inrättandet av myndigheten samt att få verksamheten operativ. Nedan följer Örebro kommuns synpunkter på förslagen i betänkandet.

Örebro kommuns synpunkter

Örebro kommun instämmer i utredningens beskrivning av att behoven av att kraftsamla och stärka det svenska psykologiska försvaret är angelägna. Örebro kommun vill dock framföra kritik under två huvudsakliga punkter; (1) Örebro kommun ställer sig frågande till om en ny myndighet är den bästa metoden för att säkerställa en starkt svenska förmåga inom det psykologiska försvaret och (2) Örebro kommun vill peka på bristen på det kommunala perspektivet i utredningen.

Örebro kommuns bedömning är att utredningens betänkande inte klargör varför en organisationsförändring skulle medföra bättre förutsättningar att stärka arbetet med det psykologiska försvaret i Sverige jämfört med om motsvarande förstärkningar görs hos de myndigheter som idag arbetar med området, främst Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Utredningen skriver själva att det är "av synnerlig vikt" att den verksamhet som byggts upp på MSB bör föras över så intakt som möjligt och att den personal som idag arbetar på MSB med frågor rörande psykologiskt försvar följer med verksamheten till den nya myndigheten. Om verksamheten endast ska "flyttas" till en egen myndighet blir det svårt att förstå varför detta skulle bidra till en bättre hantering av frågorna. Snarare bidrar ytterligare en myndighet till en mer fragmentiserad bild av aktörer på området vilket snarare bör minska möjligheterna för en förbättrad samverkan och samarbete mellan aktörerna. Det är också så att uppbyggandet av en ny myndighet tar tid även om arbetsuppgifter och personal följer med. Om målet bland annat är att snabbt få till en starkt förmåga hos det svenska psykologiska försvaret, vilket

utredningen ger uttryck för, borde snarare en resursförstärkning hos befintliga myndigheter bättre bidra till ett sådant mål.

Att lägga fast att en ny myndighet är svaret på frågan hur man bäst stärker den svenska förmågan att skydda nationen och medborgarna mot psykologiska hotbilder och angrepp från andra aktörer innan frågan är utredd är olyckligt. Utredaren borde haft ett bredare uppdrag och inte varit låst vid en ny myndighet som form.

När det gäller det kommunala perspektivet i utredningen finns goda skäl att säkerställa ett sådant då de svenska kommunerna är en viktig del av det svenska totalförsvaret. Kommunerna är t.ex. huvudmän för skolan vilken har en viktig uppgift för det psykologiska försvaret i att förmedla och förankra kunskap och respekt för de demokratiska värderingarna. Det psykologiska försvarets styrka är beroende av upplysta och kritiskt tänkande medborgare. Utifrån ett sådant resonemang borde kommunperspektivet funnits med i utredningens beredningsfas genom inspel antingen från ett antal kommuner eller från Sveriges kommuner och regioner (SKR).

Enligt de utredningar som är gjorda och som denna utredning hänvisar till framkommer att flera andra myndigheter är osäkra på sin roll inom det psykologiska försvaret och att de gärna ser att regeringen är tydligare i kravbilderna på myndigheterna. Det är också regeringen som ska ställa sådana krav på myndigheter. Det psykologiska försvarets förmåga är även beroende av alla aktörers kunskap om varandras roller och ansvar. Av det skälet bör även kunskap om kommunernas roll och uppgifter inom ramen för totalförsvaret stärkas för att underlätta samverkan och samarbete mellan berörda myndigheter och kommuner.

Kenneth Handberg (S)
Kommunstyrelsens ordförande